

KOMM. OG REG. DEP	
05 DES 2005	
05/2852-32	
Ark.	158
Avd.	40 / 48 / MSC

GOL KOMMUNE

Kommunal- og regionaldepartementet
P.b. 8112 Dep.

0032 OSLO

MELDING OM VEDTAK

Vår ref.	Arkivkode	Dykkar ref.	Dato
04/01746-008/LL	103		02.12.2005

KRITERIEDATA TIL INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNAR OG FYLKESKOMMUNAR

Formannskapet behandla i møte 01.12.2005 sak 0054/05. Det vart gjort slikt vedtak:

Gol formannskap viser til rådmannens kommentarer under de enkelte avsnitt. Sammen med vurderingen gir det uttrykk for kommunens svar på høringen.

Kommentarene og vurderinga følger:

Utgiftsutjevning.

Kommentarer.

Gol kommune er enig i at full utgiftsdekning til basisoppgavene må videreføres. Vekting mellom de må gjenspeile forskjellen i de faktiske utgiftene på disse områdene. Frekvens for oppdatering bør ikke være oftere enn hvert 5 år for å ha stabilitet i systemet. Arbeidet med å finne gode løsninger for å ta inn kapitalkostnader bør fortsette. For typiske reiselivskommuner er øyeblikkelig legehjelp, hjemmetjenester i fritidsboliger og på hoteller og delvis sosialhjelp en meroppgave overfor personer som ikke er folkeregistrert i besøkskommunen. Til tider er disse meroppgavene betydelige. Med høyere standard på fritidsboliger må en regne med at disse oppgavene vil øke i årene som kommer. Kommunen vil påpeke at det ikke er bare de store bykommunene som fungerer som senterkommuner, det gjør også distriktssentra om enn i mindre målestokk. Den relative virkningen kan imidlertid være den samme. Innføring av differensiert basistilskudd kan neppe sies å være enkelt å sette kriterier for eller beregne slik at det oppfattes som rettfærdig. At det tilstrebes nøytralitet mht kommunesammenslutning er et viktig skritt, men vil neppe bli oppfattet som noe incitament i strukturdebatten.

Inntektsutjevning./Regionalpolitiske tilskudd.

Kommentarer.

Gol er i dag innenfor område C for statlige virkemiddeltildeling. Kommunen mottar ikke regionpolitisk tilskudd, og vil heller ikke motta det nye distriktspolitiske tilskuddet. Det er usikkert hvilke geografiske områder som vil bli foreslått dersom differensiert arbeidsgiveravgift gjeninnføres.

Forslag til ytterligere forenklinger.

Kommentarer.

Et inntektgarantitilskudd vil sikre at Gol ikke får større utslag enn maksimalt 1 3/4 mill per år. Det vil skjerme for store endringer fra ett år til et annet. Utvalget har ikke pekt på hvordan dette tilskuddet skal finansieres, men de ter nærliggende å rekne med at det vil være en del av det totale inntektssystemet med trekk i grunnlaget som fordeles gjennom faste kriterier.

Endringen i bruk av befolkningstall vil ha minimal effekt på Gol.

Størstedelen av skjønntilskuddet er kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Faller den kompensasjonen bort vil det bli store negative virkninger over tid. Fylkesmannens muligheter til å støtte moderniseringsprosjekter ut fra lokale prioriteringer vil også måtte finansieres fra kommunene direkte.

Ren kommunal finansiering av elever i statlige og private skoler medfører neppe noen administrativ forenkling totalt sett. Staten overlater ansvaret til kommunene å stå for finansiering, mens staten kun vil ha godkjenningen av privatskoler. Etter kommunens syn er det uheldig at godkjenning og finansiering skilles ad.

Vurdering:

Gjennomgangen viser at det er svært små forskjeller mellom de kommuner med lavest inntektsnivå per innbygger og landsgjennomsnittet. Intensjonene med inntektssystemet som garantist for likeverdige tilbud til befolkningen uansett kommunenes eget inntektsnivå virker etter hensikten. Balansen mellom enkelthet i systemet og kompleksitet må avveies. Desto enklere system, jo større variasjon må aksepteres. Motsatt må et "rettferdig" system fordelt per innbygger etter faste kriterier bli uoversiktlig og komplisert.

Muligheten til å sende refusjonskrav til bostedskommunen for hjemmehjelp, hjemmesykepleie, legetjenester og sosialhjelp må lovfestes. Skal store senterkommuner tilgodesees, bør utvalget av senterkommuner økes betraktelig og sammenfalle med arbeidskraftregionene. Senterkommunen i disse har noe av de samme funksjonene i regionen som de større byene har, men dog i mindre målestokk.

Nøytralitet i forhold til kommunesammenslutning er viktig, men overkompensering av småkommuner gjør at "frivillighetslinja" heller tømmer fast gjeldende kommunestruktur enn å motivere for sammenslåing.

Kommunen er svært godt fornøyd med at utvalget ikke har tatt inn i inntektsgrunnlaget kraftinntektene utbyggingskommunene får som kompensasjon fra storsamfunnet for å avgi naturressurser.

Kommunen er enig med utvalget i at inntektsutjevningen etter innføring av delvis tilbakeføring av selskapsskatt ikke behandles nå. Kommunen anbefaler at dagens system videreføres i alle fall til neste revisjon av inntektssystemet. Først da vil en ha tilstrekkelig erfaring med tilbakeføringen.

Innføring av et distriktpolitisk tilskudd, herunder kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, er en betydelig forenkling og samordning av distriktpolitiske virkemiddel. Kommunen forutsetter at detaljene i den ordningen sendes på høring før de fastsettes.

Kommunen ber om at forenklinger på statlig og regionalt nivå vurderes grundig slik at de ikke tilfører kommunene merarbeid eller gir uoversiktlige ansvarsforhold.

Vedlagt fylgjer samla saksframstilling i saka.

Med venleg helsing
Gol kommune,
sekretariatet

Mona Hagen
arkivleiar

Gol kommune
SAMLA SAKSFRAMSTILLING
MØTEBOK

Saksnr.: 0054/05
Arkivsaksnr: 04/01746
Arkivkode: 103

Saksbehandlar: Lornts Letnes

Saksnr.: Utval:
0054/05 Formannskapet

Møtedato:
01.12.2005

**KRITERIEDATA TIL INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNAR OG
FYLKESKOMMUNAR**

Generelle saksopplysningar:
Politisk behandling i: Formannskapet
Vedtaksorgan: Formannskapet

Saksdokument:
1 NOU 2005:18

Dokument nr. 1/ Kapittel 19 følger som vedlegg.

Saksopplysningar:

Innledning.

Regjeringen satte ned et utvalg 3 okt 2003 for å vurdere inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner. Innstillingen ble avgitt 10 okt 2005. Høringsfrist er 1 feb 2006.

Mandatet var meget omfattende og skal ta for seg alle sider ved utgiftsutjevning, inntektsutjevning, størrelse som "frivillig" kostnad, kompensasjon for ikke folkeregistrert i kommunen, likebehandling av offentlige og private aktører og rammefinansiering av nasjonale velferdsgoder.

NOU-en er på 500 sider. I det etterfølgende er de enkelte forhold kort referert og kommentert og konkludert ut fra Gols situasjon.

Høringsfrist er 1 februar --06

Hovedelementer i inntektssystemet.

Inntektssystemet består av et system for utgiftsutjevning som skal sikre at kostnadselementene i lokalsamfunnene får likeverdige vektinger over hele landet, og et system for inntektsutjevning mellom skattesvake og skattesterke kommuner slik at alle kommunene får tilnærmet likeverdig økonomi til å bære utgiftene. I tillegg er det regionalpolitiske tilskudd og skjønnstilskudd. Utenom dette er det en rekke øremerkede tilskudd for gjennomføring av fra Stortinget høyt prioriterte oppgaver.

Grunnlag.

Regjeringen legger til grunn for arbeidet at innbyggerne skal bli tilbudt likeverdige tjenester av god kvalitet til laves mulig kostnad over hele landet. Rammefinansiering skal derfor være hovedfinansieringsmodellen for kommunene. Målet er å styrke lokaldemokratiet og øke kommunenes handlefrihet.

Utgiftsutjevning.

Hovedprinsippet med full utgiftsutjevning knyttet til nasjonale velferdstjenester som barnehager, grunnskole, helse og sosial og administrasjon videreføres. Utvalget drøfter hvilken vekt de enkelte områdene skal ha, og hvor ofte de skal oppdateres. Utvalget anbefaler at kapitalkostnad ikke tas inn i nøkkelen på grunn av mangelfullt datagrunnlag som vil medføre utilsiktede omfordelingsvirkninger. Utvalget anbefaler at det i større grad enn i dag blir anledning til å sende refusjonskrav for pleie- og omsorgstjenester til hjemkommunen når mottakeren får tjenesten på egen hytte. Senterkommuner defineres som store bykommuner som yter tjenester, spesielt sosial- og helsetjenester og kulturtilbud, til innbyggere fra omlandet. Disse kommunene har høyere sosialutgifter enn gjennomsnittet. Bosettingsmønster skal gjøres mer nøytralt med hensyn til kommunesammenslutninger. Utvalget anbefaler at det benyttes et basiskriterium for å fange opp smådriftsulemper. De aller minste kommunene blir da antageligvis overkompensert for sine ulemper. Utvalget er bedt om å vurdere inntektssystemet opp mot kommunestruktur. Det gjøres gjennom å innføre et nytt strukturkriterium til erstatning for basistilskuddet, urbanitetskriteriet og reduksjon av basisdelen av regionaltilskuddet. Kriteriet skal differensieres med faktorer som antall innbyggere, reiseavstand til nærmeste grunnkretser i nabokommune som gir over 5000 innbyggere og avstand til nærmeste befolkningskonsentrasjon. Uttrykkene frivillig og ufrivillig småkommune er benytt i denne argumentasjonen.

Kommentarer.

Gol kommune er enig i at full utgiftsdekning til basisoppgavene må videreføres. Vekting mellom de må gjenspeile forskjellen i de faktiske utgiftene på disse områdene. Frekvens for oppdatering bør ikke være oftere enn hvert 5 år for å ha stabilitet i systemet. Arbeidet med å finne gode løsninger for å ta inn kapitalkostnader bør fortsette. For typiske reiselivskommuner er øyeblikkelig legehjelp, hjemmetjenester i fritidsboliger og på hoteller og delvis sosialhjelp en meroppgave overfor personer som ikke er folkeregistret i besøkskommunen. Til tider er disse meroppgavene betydelige. Med høyere standard på fritidsboliger må en regne med at disse oppgavene vil øke i årene som kommer. Kommunen vil påpeke at det ikke er bare de store bykommunene som fungerer som senterkommuner, det gjør også distriktssentra om enn i mindre målestokk. Den relative virkningen kan imidlertid være den samme. Innføring av differensiert basistilskudd kan neppe sies å være enkelt å sette kriterier for eller beregne slik at det oppfattes som rettferdig. At det tilstrebes nøytralitet mht kommunesammenslutning er et viktig skritt, men vil neppe bli oppfattet som noe incitament i strukturdebatten.

Inntektsutjevning.

Kommunenes inntekter som utsettes for inntektsutjevning kommer fra rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Inntektsutjevningen skal sørge for at skattesvake kommuner kompenseres gjennom tilsvarende trekk fra skattersterke kommuner. Skatteandelen skal i makro utgjøre 50 % av inntektene. Utvalget har ikke vurdert inntektsutjevningen da det er bare ett år siden den ble politisk vurdert og endret i forbindelse med delvis tilbakeføring av selskapskatten.

Regionalpolitiske tilskudd.

I inntektssystemet er disse i dag Nord-Norgetilskudd, regionaltilskudd og deler av skjønntilskuddet. Utvalget foreslår å avvikle alle disse og erstatte de med et nytt distriktpolitisk tilskudd knyttet opp mot distriktpolitiske virkeområder. I dette er det tatt hensyn til kommuner med avstandsulemper, dårlig befolkningsutvikling, sysselsetting og inntektsnivå.

Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift er også klassifisert som regionalpolitisk tilskudd. Utvalget foreslår at denne ikke endres før det er endelig avklart om den differensierte arbeidsgiveravgiften kan gjeninnføres.

Kommentarer.

Gol er i dag innenfor område C for statlige virkemiddeltildeling. Kommunen mottar ikke regionpolitisk tilskudd, og vil heller ikke motta det nye distriktpolitiske tilskuddet. Det er usikkert hvilke geografiske områder som vil bli foreslått dersom differensiert arbeidsgiveravgift gjeninnføres.

Forslag til ytterligere forenklinger.

Inntektssystemet oppfattes som komplisert. En faktor er knyttet til endringer som medfører overgangsordninger, en annen er kompensasjonsordninger gjennom skjønntilskuddet. Utvalget foreslår at det innføres et inntektsgarantitilskudd som skal sikre at ingen kommune får større endringer fra ett år til et annet enn kr 400 per innbygger. Utvalget foreslår å avvikle ordningen med bruk av befolkningstall per 1 januar i budsjettåret ved beregning av innbyggertilskudd og utgiftsutjevningen. Inntektsutjevningen beregnes i dag løpende gjennom året. Oppdaterte folketall skal fortsatt benyttes til å beregne det inntektsutjevrende tilskuddet.

Formålet med skjønntilskuddet skal begrenses i forhold til i dag. Det betyr at en større del av bevilgningene skal fordeles etter faste kriterier.

Kommunene skal få finansieringsansvaret for private produsenter av velferdstjenester. Det betyr at trekk- og korreksjoner for elever i private og statlige skoler faller bort.

Kommentarer.

Et inntektsgarantitilskudd vil sikre at Gol ikke får større utslag enn maksimalt 1 3/4 mill per år.

Det vil skjerme for store endringer fra ett år til et annet. Utvalget har ikke pekt på hvordan dette tilskuddet skal finansieres, men de ter nærliggende å rekne med at det vil være en del av det totale inntektssystemet med trekk i grunnlaget som fordeles gjennom faste kriterier.

Endringen i bruk av befolkningstall vil ha minimal effekt på Gol.

Størstedelen av skjønnstilskuddet er kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Faller den kompensasjonen bort vil det bli store negative virkninger over tid. Fylkesmannens muligheter til å støtte moderniseringsprosjekter ut fra lokale prioriteringer vil også måtte finansieres fra kommunene direkte.

Ren kommunal finansiering av elever i statlige og private skoler medfører neppe noen administrativ forenkling totalt sett. Staten overlater ansvaret til kommunene å stå for finansiering, mens staten kun vil ha godkjenningen av privatskoler. Etter kommunens syn er det uheldig at godkjenning og finansiering skilles ad.

Overordna plan:

Miljøkonsekvensar:

Økonomi:

Utvalget har beregnet at konsekvensene av deres forslag for Gol utgjør kr 11 i tap per innbygger.

Det utgjør i underkant av kr 50.000 per år.

Indeks beregnet utgiftsbehov øker fra 1.120 til 1.127 (demografi, avstand, osv), men den mer enn opveies av trekk for å finansiere det nye distriktspolitiske tilskuddet. I Buskerud vil Flå, (kr 2.266 mill), Ål, (kr 7.552 mill), og Sigdal, (kr 5.909 mill), motta det nye tilskuddet.

Hovedalternativet for basistilskudd er kr 6.998 mill per kommune. Dersom alternativet differensiert basistilskudd velges vil Gol kommune få kr 3.491 mill, et tap på kr 3.506 mill. Tap over 1.750 mill vil kompenseres ved det nye inntektsgarantitilskuddet.

Vurdering:

Gjennomgangen viser at det er svært små forskjeller mellom de kommuner med lavest inntektsnivå per innbygger og landsgjennomsnittet. Intensjonene med inntektssystemet som garantist for likeverdige tilbud til befolkningen uansett kommunenes eget inntektsnivå virker etter hensikten. Balansen mellom enkelthet i systemet og kompleksitet må avveies. Desto enklere system, jo større variasjon må aksepteres. Motsatt må et "rettferdig" system fordelt per innbygger etter faste kriterier bli uoversiktlig og komplisert.

Muligheten til å sende refusjonskrav til bostedskommunen for hjemmehjelp, hjemmesykepleie, legetjenester og sosialhjelp må lovfestes. Skal store senterkommuner tilgodesees, bør utvalget av senterkommuner økes betraktelig og sammenfalle med arbeidskraftregionene. Senterkommunen i disse har noe av de samme funksjonene i regionen som de større byene har, men dog i mindre målestokk.

Nøytralitet i forhold til kommunesammenslutning er viktig, men overkompensering av småkommuner gjør at "frivillighetslinja" heller tømmer fast gjeldende kommunestruktur enn å motivere for sammenslåing.

Kommunen er svært godt fornøyd med at utvalget ikke har tatt inn i inntektsgrunnlaget kraftinntektene utbyggingskommunene får som kompensasjon fra storsamfunnet for å avgi naturressurser.

Kommunen er enig med utvalget i at inntektsutjevningen etter innføring av delvis tilbakeføring av selskapsskatt ikke behandles nå. Kommunen anbefaler at dagens system videreføres i alle fall til neste revisjon av inntektssystemet. Først da vil en ha tilstrekkelig erfaring med tilbakeføringen.

Innføring av et distriktpolitisk tilskudd, herunder kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, er en betydelig forenkling og samordning av distriktpolitiske virkemiddel. Kommunen forutsetter at detaljene i den ordningen sendes på høring før de fastsettes.

Kommunen ber om at forenklinger på statlig og regionalt nivå vurderes grundig slik at de ikke tilfører kommunene merarbeid eller gir uoversiktlige ansvarsforhold.

Konklusjon:

Høringen leges fram for formannskapet.

Gol, 2005-11-16

Lornts Letnes
Rådmann

Merknader og vurdering frå ordførar/utvalsleiar:

Framlegg til vedtak:

Gol formannskap viser til rådmannens kommentarer under de enkelte avsnitt. Sammen med vurderingen gir det uttrykk for kommunens svar på høringen.

Gol,

Formannskapet behandla saka den 01.12.2005, saksnr. 0054/05

Behandling:

Samrøystes tislutning til framlegget.

Vedtak:

Gol formannskap viser til rådmannens kommentarer under de enkelte avsnitt. Sammen med vurderingen gir det uttrykk for kommunens svar på høringen.

Kommentarene og vurderinga følger:

Utgiftsutjevning.

Kommentarer.

Gol kommune er enig i at full utgiftsdekning til basisoppgavene må videreføres. Vekting mellom de må gjenspeile forskjellen i de faktiske utgiftene på disse områdene. Frekvens for oppdatering bør ikke være oftere enn hvert 5 år for å ha stabilitet i systemet.

Arbeidet med å finne gode løsninger for å ta inn kapitalkostnader bør fortsette.

For typiske reiselivskommuner er øyeblikkelig legehjelp, hjemmetjenester i fritidsboliger og på hoteller og delvis sosialhjelp en meroppgave overfor personer som ikke er folkeregistrert i besøkskommunen. Til tider er disse meroppgavene betydelige. Med høyere standard på fritidsboliger må en regne med at disse oppgavene vil øke i årene som kommer.

Kommunen vil påpeke at det ikke er bare de store bykommunene som fungerer som senterkommuner, det gjør også distriktssentra om enn i mindre målestokk. Den relative virkningen kan imidlertid være den samme.

Innføring av differensiert basistilskudd kan neppe sies å være enkelt å sette kriterier for eller beregne slik at det oppfattes som rettferdig. At det tilstrebes nøytralitet mht kommunesammenslutning er et viktig skritt, men vil neppe bli oppfattet som noe incitament i strukturdebatten.

Inntektsutjevning./Regionalpolitiske tilskudd.**Kommentarer.**

Gol er i dag innenfor område C for statlige virkemiddeltildeling. Kommunen mottar ikke regionpolitisk tilskudd, og vil heller ikke motta det nye distriktspolitiske tilskuddet.

Det er usikkert hvilke geografiske områder som vil bli foreslått dersom differensiert arbeidsgiveravgift gjeninnføres.

Forslag til ytterligere forenklinger.**Kommentarer.**

Et inntektgarantitilskudd vil sikre at Gol ikke får større utslag enn maksimalt 1 3/4 mill per år.

Det vil skjerme for store endringer fra ett år til et annet. Utvalget har ikke pekt på hvordan dette tilskuddet skal finansieres, men de tar nærliggende å rekne med at det vil være en del av det totale inntektssystemet med trekk i grunnlaget som fordeles gjennom faste kriterier.

Endringen i bruk av befolkningstall vil ha minimal effekt på Gol.

Størstedelen av skjønnstilskuddet er kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Faller den kompensasjonen bort vil det bli store negative virkninger over tid. Fylkesmannens muligheter til å støtte moderniseringsprosjekter ut fra lokale prioriteringer vil også måtte finansieres fra kommunene direkte.

Ren kommunal finansiering av elever i statlige og private skoler medfører neppe noen administrativ forenkling totalt sett. Staten overlater ansvaret til kommunene å stå for finansiering, mens staten kun vil ha godkjenningen av privatskoler. Etter kommunens syn er det uheldig at godkjenning og finansiering skilles ad.

Vurdering:

Gjennomgangen viser at det er svært små forskjeller mellom de kommuner med lavest inntektsnivå per innbygger og landsgjennomsnittet. Intensjonene med inntektssystemet som garantist for likeverdige tilbud til befolkningen uansett kommunenes eget inntektsnivå virker etter hensikten. Balansen mellom enkelthet i systemet og kompleksitet må avveies. Desto enklere system, jo større variasjon må aksepteres. Motsatt må et "rettferdig" system fordelt per innbygger etter faste kriterier bli uoversiktlig og komplisert.

Muligheten til å sende refusjonskrav til bostedskommunen for hjemmehjelp, hjemmesykepleie, legetjenester og sosialhjelp må lovfestes. Skal store senterkommuner tilgodesees, bør utvalget av senterkommuner økes betraktelig og sammenfalle med arbeidskraftregionene. Senterkommunen i disse har noe av de samme funksjonene i regionen som de større byene har, men dog i mindre målestokk.

Nøytralitet i forhold til kommunesammenslutning er viktig, men overkompensering av småkommuner gjør at "frivillighetslinja" heller tømmer fast gjeldende kommunestruktur enn å motivere for sammenslåing.

Kommunen er svært godt fornøyd med at utvalget ikke har tatt inn i inntektsgrunnlaget kraftinntektene utbyggingskommunene får som kompensasjon fra storsamfunnet for å avgi naturressurser.

Kommunen er enig med utvalget i at inntektsutjevningen etter innføring av delvis tilbakeføring av selskapsskatt ikke behandles nå. Kommunen anbefaler at dagens system videreføres i alle fall til neste revisjon av inntektssystemet. Først da vil en ha tilstrekkelig erfaring med tilbakeføringen.

Innføring av et distriktspolitisk tilskudd, herunder kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, er en betydelig forenkling og samordning av distriktspolitiske virkemiddel. Kommunen forutsetter at detaljene i den ordningen sendes på høring før de fastsettes.

Kommunen ber om at forenklinger på statlig og regionalt nivå vurderes grundig slik at de ikke tilfører kommunene merarbeid eller gir uoversiktlige ansvarsforhold.